



ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јун 2016.

Шифра кандидата: _____

УПУТСТВО: Тест попуњавати ћирилицом, хемијском оловком и без преправљања, поштујући граматичка и правописна правила. Нечитки, половични, преправљани, граматички и правописно неправилни одговори неће се признавати.

- 1. Према томе којим је гласовима замењен стари глас „јат“ (Љ), штокавско наречје се дели на три изговора. Наведите их:** **1 поен**
а) **екавски**; б) **(и)јекавски**; в) **икавски**.
- 2. Заокружите слова испред оних дела чији је аутор Вук Стефановић Караџић:** **1 поен**
а) *Словенска граматика* (1794); б) *Писменица србскога језика* (1814);
в) *Српски рјечник* (1818); г) *Рјечник из књижевних старина српских* (1863–1864).
- 3. Заокружите слово испред гласова који допуњују следећи низ – Ж, Ш, Ф, Х:** **1 поен**
а) Ч, Ц; б) Ћ, Ђ; в) **З, С**; г) Д, Т.
- 4. У следећим речима замените звучне сугласнике њиховим беззвучним парњацима и напишите речи које сте тако добили:** **1 поен**
а) *Златко*: **слатко**; б) *изгубити*: **искупити**.
- 5. Наведите које се гласовне промене/алтернације јављају у речи *обрашчић*:** **1 поен**
једначење сугласника по звучности, (или алтернација з:с)
једначење сугласника по месту/начину творбе (или алтернација с:ш).
- 6. Одредите какав је по глаголском виду глагол *шетати* у следећој реченици:** **1 поен**
Луче смо шетали носећи кишобране.
несвршени (или имперфективни/трајни/дуративни)
- 7. Одредите значењску врсту и граматички број подвучене именице у реченици:** **1 поен**
Стари га заборављају, омладина га се не сећа, странци га не познају.
а) значењска врста: **збирна**; б) граматички број: **једнина**.

8. Пред вама су стихови народне песме *Женидба краља Вукашина*: 1 поен
- Књигу пише Жура Вукашине ...
Видосави љуби Момчиловој ...
У књизи јој овако бесједи: ...
Ходи к мени у приморје равно ...
Узећу те за вјерну љубовцу
- Подвучена реч *књига* у овој песми значи:
- а) роман; **б) писмо, писмена порука;** в) мемоари, биографија.
(Заокружите слово испред тачног одговора.)
- Према сфери употребе, то значење речи *књига* је:
- а) ново; **б) арханчно (застарело);** в) терминолошко.
(Заокружите слово испред тачног одговора.)
9. Реч *пријатељски* у реченици *Пријатељски су се поздравили по врсти је прилог* 1 поен
и има синтаксичку функцију (службу) (*прилошка*) одредба начина/за начин.
10. Препишите прилошку одредбу за место из реченице: 1 поен
Застали су на врху планине да се одморе – место је било дивно!
на врху планине
11. Заокружите слово испред реченице са граматичким субјектом: 1 поен
- а) *Из чаршије је допро радостан узвик ослобођеног народа.*
б) *Није било радосног узвика у кући Симића.*
в) *Радосним узвицима није било краја.*
12. Одредите каква је по комуникативној функцији независна реченица: 1 поен
Желим да завршим са свим обавезама и да одем на дуг одмор.
обавештајна/изјавна/обавештење
13. Прецизно одредите синтаксичку функцију (службу) подвученог реченичног члана у реченици: 1 поен
Нисам је дуго видео.
прави/директни објекат
14. Заокружите слово испред реченице која је написана у складу са правописним правилима: 1 поен
- а) *У Улици краљице Наталије налази се зграда Учитељског факултета Универзитета у Београду.*
б) *У Улици Краљице Наталије налази се зграда Учитељског факултета Универзитета у Београду.*
в) *У улици краљице Наталије налази се зграда Учитељског факултета Универзитета у Београду.*
15. У дативу једнине именица *загонетка* и *приповетка* јављају се дублетни (двојаки) облици. 1 поен
Заокружите слово испред оних облика који НИСУ у складу са граматичким и правописним правилима:
- а) *загонетки, приповетки;* б) *загонечи, приповеци;* **в) *загонетци, приповетци.***

16. Прочитајте наведене стихове и одговорите на питања: **1 поен**

И он узе сивога сокола,
пак полази у лов у планину,
а дозива љубу Анђелију:
„Анђелија, моја вјерна љубо,
отруј мени мог брата Богдана!
Ако ли га отровати нећеш,
не чекај ме у бијелу двору!“

Наведене стихове изговара јунак **Дмитар Јакшић** (наведите име и презиме јунака)
у народној песми „**Диоба Јакшића**“ (наведите наслов песме).

17. Међу наведеним делима заокружите слово испред оних која припадају епском књижевном роду: **1 поен**

- а) *Ревизор*; б) *Канцонијер*; в) *Странац*;
г) *Илијада*; д) *Албатрос*.

18. Прочитајте наведене стихове и одговорите на питања: **1 поен**

Пођем, клецнем, идем, застајавам,
шеталицу сату задржавам;
јурим, бежим, ка' очајник клети,
зборим речи, речи без памети:
„Не сме нам умрети!“

Песма из које су наведени стихови објављена је у збирци **Булићи увеоци** (упишите наслов збирке), аутора
Јована Јовановића Змаја (наведите име и презиме аутора).

19. Уз наведена дела дати су векови у којима су она настала. Заокружите слово испред дела уз које је дат погрешан век настанка: **1 поен**

- а) *Чича Горио*, 19. век; б) *Слово љубве*, 15. век;
в) *Процес*, 20. век; г) *Живот и прикљученија*, 16. век.

20. Оксиморон је: **1 поен**

- а) стилска фигура у којој се спајају појмови који се међусобно логички искључују;
б) стилска фигура у којој се ублажава значење нечега неприкладног или страшног;
в) стилска фигура у којој део означава целину;
г) стилска фигура у којој се преувеличава значење.

(Заокружите слово испред тачног одговора.)

21. Повежите простор у којем се дешава радња књижевних дела са њиховим насловима тако што ћете уз наслов дела уписати одговарајући број: **1 поен**

- | | | |
|----------------------------|---|----------------|
| а) <i>На Дрини ћуприја</i> | 4 | 1. Крушевац |
| б) <i>Кнежева вечера</i> | 1 | 2. Сентандреја |
| в) <i>Вечити младожења</i> | 2 | 3. Београд |
| г) <i>Балкански штијун</i> | 3 | 4. Вишеград |

22. Упишите наслове драмских дела, а затим имена и презимена њихових аутора на основу наведених имена јунака: **1 поен**

- | | | |
|---------------------|-----------------------|------------------------|
| Владимир и Естрагон | <i>Чекајући Годоа</i> | Семјуел Бекет |
| Војници и Астров | <i>Ујка Вања</i> | Антон Павлович Чехов |
| | (наслов дела) | (име и презиме аутора) |

23. Десетерац је: 1 поен
 а) строфа која се састоји од десет стихова; б) стих који се састоји од десет слогова;
 в) песма која се састоји од десет строфа. (Заокружите слово испред тачног одговора.)
24. Допуните следећу реченицу: 1 поен
 Збирка прича која је груписана у два циклуса, где први тематизује детињство, а други ратни и поратни период, објављена 1970. године, *Баишта сљезове боје* (упишите наслов збирке), посвећена је приповедачу Зији Диздаревићу, убијеном у злогласном логору Јасеновцу. Аутор те збирке је **Бранко Ћопић** (упишите име и презиме писца).
25. Пред вама су имена јунака и топонима из древних епова *Илијада* и *Еп о Гилгамешу*. 1 поен
 Разврстајте их према књижевном делу из којег су преузета:
Ахејци, Хумбаба, Урук, Енкиду, Троја, Патрокло, Иштар, Менелај, Андромаха
Илијада: **Ахејци, Троја, Патрокло, Менелај, Андромаха;**
Еп о Гилгамешу: **Хумбаба, Урук, Енкиду, Иштар.**
26. Заокружите слово испред парова стваралаца који су у стварном животу, без обзира на личне судбине и просторну удаљеност, могли да се сретну: 1 поен
 а) Свети Сава и монахиња Јефимија; б) Доситеј Обрадовић и Вук Караџић;
 в) Иво Андрић и Милан Ракић; г) Јован Стерија Поповић и Васко Попа.
27. Стих „Ви што улазите – оставите сваку наду!“ исклесан је изнад врата пред првим од три простора којима се креће главни јунак и аутор **Данте Алигијери** (упишите његово име и презиме) у свом делу *Божанствена комедија / Пакао* (упишите наслов дела), а кроз овај простор га води староримски песник Вергилије. 1 поен
28. Поређајте по времену настанка књижевне епохе и правце, уписујући на линију, од најстаријег до најмлађег, бројеве од 1 до 5: 1 поен
 3 барок
 2 хуманизам и ренесанса
 4 просветитељство
 1 средњовековна књижевност
 5 модерна/симболизам
29. У сваком од наведених низова нађите и подвуците по један појам који им не припада: 1 поен
 а) Народни посланик, Антигона, *Дервиш и смрт*, Хамлет;
 б) Милош Црњански, *Лаза Лазаревић*, Душан Васиљев, Растко Петровић.
30. Допуните почетак првог стиха: 1 поен
Можда спава са очима изван сваког зла,
 изван ствари, илузија, изван живота,
 и с њом спава, невидљива, њена лепота;
 можда живи и доћи ће после овог сна.
 Упишите име и презиме аутора **Владислав Петковић Дис**